

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10.489. szám.

Az erdélyi birtokrendezés.

(r) Az erdélyrészi tagosítás és arányosítás ügyének tárgyalására az igazságügyminiszter november hó 12-ére szakértekezletet hívott össze és arra a gazdasági köröket, többek között az Erdélyi Gazdasági Egyesületet is meghívta.

Örömmel kell üdvözlőnk a kezdeményezést, mely az erdélyi birtokrendezés kérdésére terjed ki. Ezzel a kezdeményezéssel áthaladunk egy vonalon, mely vonalon belül elkeseredés és forrongás uralkodott és belépünk egy másik vonalba, a melyiken belül az igazság és jog szempontjainak egyenlő mérlegelése fog talán uralkodni, helyre fogja talán hozni a multak bűneit és elejét fogja venni a jövőben azok megismétlődésének.

A birtokrendezésnek az erdélyi részekre érvényes jogszabályai, az 1871: LV majd az 1880: XLV. és végül az 1892: XXIV. törvények gyengék voltak a tagosítás és arányosítás helyes keresztülvitelének szabályozására, erőtlenekek voltak a hanyag és rosszhiszemű károsítások távollattartására. És ha mégis: tagosított községek fölvirágzását látjuk, el kell ismernünk a legis ratio helyességét, el kell ismernünk, hogy a tagosítás gazdasági előnyei győzedelmeskedni tudnak a gyenge és hibás jogszabályokon is. Viszont, mikor községeknek a tagosítás alatt való tengődését, egyeseknek a tagosítás után való pusztulásukat látjuk, meg kell győződnünk arról, hogy a mai jogrend hibái és mulasztásai letiporni képesek a gazdasági előnyöket.

Kétségtelen az, hogy a modern gazdálkodási mód felé való törekvés vezette a törvényhozót az arányosítás rendjének és eljárásának szabályozásánál. Az eddig közösen és osztatlanul használt birtokoknak az egyes jogosultak közt való arányosítása majdnem éppen úgy az okszerű gazdálkodás szükségességéből keletkezik, mint az egyes birtokosok szétszört birtoktesteinek, sokszor testecskeinek a tagosítás útján való egyesítése. De amily egészséges forrásból fakadt a törvényhozás szándéka az erdélyi birtokrendezés szabályozásánál, amily helyes elméleti alapja volt an-

nak, hogy az arányosítás és tagosítás Erdélyben is keresztülvitessék, annyira megrontotta a szándékot a végrehajtás gyarlósága, annyira megdöntötte az alapot a gyakorlat helytelen volta. Így vált gyűlölt fogalom népünk előtt az, mi tulajdonképpen jólétének előmozdítását célozta; így vált nem egy helyen anyagi és erkölcsi megrontójává az, ami voltaképpen javára szolgálhatott volna.

Napilapok, kérvények és panaszok sokszor regisztráltak az elkeseredésnek ama kitörő tényeit, melyek az arányosításból és tagosításból származtak. Az, hogy bármelyik birtokosnak joga volt megindítani az egyes jogosultak közt való arányosítást; az, hogy a tagosítás a község határa egynegyed része birtokosának kívánságára el volt rendelhető: már maga a kisebb birtoktest tulajdonosainak, de esetleg a birtokosok nagyobb részének majorizálására vezethetett. Már magában ebben a rendelkezésben tömérdek visszaélés és károsodás csirája rejlett, különösen a gyengébb, védtelenebb egyének részére. Es aztán a tagosítás, megarányosítás végrehajtásának egész, nem ritkán évtizednél tovább tartó ideje alatt, mily tömérdek költség, vesztés, baj származhatott az önként vagy kényszerűségből tagosításba, megarányosításba szorított birtokosságra. A tagosító-mérnökök hiányos szakértelmétől és fogyatékos lelkiismeretességétől csak úgy szenvedett, mint az eljáró bírónak gazdasági tudatlanságától, ide vagy oda hajlítható igazságosságától, mint az erősebb birtokosok érdekei iránt önkéntelenül vagy érdekből megnyílvánuló részrehajlástól. És szenvedett, károsodott a nép a fölméretől kezdve a becslésig, az osztályozástól a kihalásig. Szenvedte mindazt, amit tudatlanság, hanyagság és önérdék, kellő ellenőrzés nélkül, szegénynek és gyengének szenvedést okozhat.

Nem mindenütt járt ilyen káros következményekkel ez a birtokrendezés. Hiszen szükséges volt, hiszen a törvény intenciója jó volt. De hány helyen hintette el az örökös gyűlölködés magvát. Hány helyen lázította föl az állam hatalma ellen is a megkárosodottakat! Hány helyen tette kiirthatat-

lanná a hatóság és a társadalom vezetői ellen való bizalmatlanságot. És hány helyen, hány kisemberre nehezedett sok évig, talán örökre a rosszul végrehajtott tagosítás vagy arányosítás!

Az igazságügyminiszter kezdeményezését ezért kell örömmel fogadni mindenkinek. Ne azoknak legyen igazuk, akik rövidlátásból ellenzői a tagosításnak és arányosításnak, hanem azoknak, akik új, károsítást, visszaélést és elhanyagolást kizáró törvényt kívánnak.

*

A javaslat legfontosabb intézkedései ezek: A tagosítás minden község határára nézve külön eszközrendszert a község határának egész területére kiterjed. Senkit sem lehet arra kötelezni, hogy birtokáért más község határára fogadjon el kielégítést. A tagosítás csak úgy rendelhető el, ha azok birtoka, akik kéri, a tagosítandó területnek legalább egy negyedrészt teszi ki. Az e tárgyban az illetékes királyi törvényszékhez intézett beadványban a kérelmezéshez szükséges birtoknyomtatványt és birtokos minőséget igazolni kell. A kérelmezők aláírásai közjegyzőileg hitelesítendők. A tagosítandó ingatlanok negyedrészenként területi kiszámításánál az adókataszteri adatok az irányadók. Az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek és más jogi személyek, valamint a gyámhatóság vagy gondnokság alatt levők birtoka, ugyszintén az urbéri haszonélvezetekkel terhelt erdők, legelők és nádasok, valamint az arányosítás alá tartozó ama közös használatu területek, melyek rendezése jogerős végrehajtással befejezve nincsen, a terület kiszámításánál számba nem vétetnek. A tárgyalásra szabályszerűen megidézett, de meg nem jelent felek úgy tekintetnek, mint a kik a tagosítást ellenzik.

A javaslat módot ad arra is, hogy a már folyamatban levő, de még be nem fejezett birtokrendezés abbahagyassék, a következő feltételekkel:

1. Ha a tagosítás alá vont terület birtokosainak felerésze ezt az illetékes királyi törvényszékhez beadott, közjegyzőileg hitelesített aláírással ellátott kérvényben kéri és a megszüntetés iránt folyamatba tendő eljárás költségeit előlegezi, egyszersmind a kérelmezők az eljárás megszüntetéséig fölmerült tagosítási költségek felének kifizetését elvállalják;

2. ha a tagosítási kérelem nyomán a helyszínére kitűzött tárgyaláson történt megállapítás szerint, a tagosítást kívánók birtoka az 1880. évi XLV. törvények 6 ik szakaszában hozzászámíthatni rendelt birtokon kívül, továbbá a tárgyalásra megidézett, de meg nem jelent felek birtokán kívül a tagosítandó terület negyedrészenél kevesebbet tesz ki.

A politikai helyzetről.

* **Kik lesznek az árulók?** Dr Nagy György agilis székely képviselőnk, az egyszerre kiváló publicistává fejlődött ifjú honatya, azt kiáltja „A Nap” éléről, hogy „Árulók nem leszünk!” Ez a felkiáltás önként kívánja a kérdést, hogy vajon kik is lesznek hát árulók!? A mostani politikai események tűzvonalaiba kerültek a katonai kérdések, holott a jelenlegi parlamentnek joga nincs a létszámemeléshez. Nincs joga még abban az esetben sem, ha ellenértékül ugynevezett „nemzeti vívmányokat” kapnánk. Ez a megbukott szabadelvűrendszer uraságaitól levett elnevezés, igazi alkotmányos államban, ismeretlen fogalom kellene legyen. A míg pedig önálló vámtérület és önálló magyar hadsereg nincs, addig katonai létszámemelésről beszélni is bűnös, nemzetellenes cselekedet. Azok lesznek tehát az árulók, akik a nemzet bizalmából kapott mandátumot a nemzet újabb megterhelésére, a katonai téren való újabb áldozatok megszavazására, a megbízók ohajtásának, kívánságának ellenére felhasználják. Az ilyen árulók azonban többé bizalomra ne számítsanak...

Udvarhelymegye

Rákóczi szabadságharcában.

Irta: tárcsafalvi Pálffy Aladár.

(4. folytatás.)

Pekry Torda mellett a Keresztes mezőn hadi szemlét tartott és ott eskette fel az Udvarhelyszék által főkirálybíróvá választott Kemény Lászlót, valamint az udvarhelyszéki ujonnan választott jegyző: nagysolymosi Konecz Boldizsárt és a Keresztes fiuszéken választott Pálffy Miklóst. Pekry 1707. május 20 án a főkapitányságról lemondván, a fejedelem által Kemény László neveztetett ki, akit az Alsóboldogfalván tartott székülésen felesketett, valamint Daniel Ferenc főkirálybíróvá is itt választott meg s ezeket megerősítette a fejedelem is, aki 1707 febr. 15-én értesíti az erdélyieket, hogy március 28 án Marosvásárhelyen országgyűlést fog tartani a beiktatására, melyre még ez ideig alkalom nem volt. Április 5 én vonult be Rákóczi radnóti kastélyából fényes kísérettel. Legelő az udvarhelyszékiek, utána a maroszékiek, azután az aranyoszékiek; Pekry regimentje, 3 kompánia veres kopjás székely, 5 kompánia karabélyos s azután az udvar a fejedelemmel. Április 9-én történt a beiktatás a vásárhelyi réten nagy ünnepségek között s az ország, valamint Detaillours a francia király nevében mint törvényesen beiktatott fejedelmet üdvözölték.

1707 őszén lehanyatlóban van a kurucok csillaga. Erdélybe jön Rabutin nagy sereggel, Pekryt és Mikes Mihályt Erdélyből kiszorította. A lakosság menekült a hazából s a szegény honmaradottakat zsákmányolta, kizozta, adóztatta a katonaság. A gubernium 1707. nov. 16-án követeli Udvarhelyszéktől, hogy Szebenbe 5000 köből búzat, 6000 köből zabot és 300 szekér szénát küldjön. Azon jó reményben, hogy közterheiken

könnyíteni fognak, Udvarhelyszék meghódolt, de családok nagyon, mert a gubernium 1707 dec. 15-én egy negyedévi adónak beszállítását sürgette meg. Állt pedig ezen egy negyedévi adó 5000 frt, 3000 köből buza, 430 hordó bor, 9000 köből zab és 5000 szekér széna. De ehhez még kivettek, mivel Háromszék és Csík képtelen fizetni, szintén negyedévi részletképpen 2000 forintot, 1155 és fél köből búzát, 740 mázsa és 50 font must, 120 hordó bort, 3275 köből zabot és 1025 szekér széna adót.

Csoda, hogy ilyen megterhelések után még ember van e bércecs vidéken s hogy nem vándoroltak ki mind? Hiszen az utolsó rabszolgának is jobb dolga volt, mint a szabad népnek Erdélyben, saját földjén ez időben! Micsoda rengeteg őszeg volt ez az adó még békés időben is, hát még a fegyverek által már agyonnyargatott országban? Nem volt, aki dolgozzék, a ki bírta volna, az fegyverben állt, csak nő, gyermek és öreg ember volt, aki a mezei munkát bizony nem bírta. De a német nem volt tekintettel semmire. Rabutin 1708. januárban rendeletet bocsát ki, ha nem fizetik az adót, katonasággal hajtja fel. Így aztán kénytelenek voltak a kiváltságos nemeseket is megadóztatni, ami sok visszavonást szült. A közigazgatás is fennakadt s az öreg kuruc tarcsafalvi Pálffy Ferencet is csak erőszakal tudták a régebb viselt főjegyzői székbe visszaillesztetni.

Rabutin az Erdély visszafoglalását és az adóztatást bevégeztén, 1708. május 1-én Bácsbe indult s helyébe Chusani tábornok jött.

A kuruc lelkesedés még egyszer felveti tüzét, midőn Károlyi Sándor megjelen 18,000 emberével, de csak rövid volt ez a lelkesedés, mert a trencsényi veszített csata hírére 1708. aug. 1-én Károlyi Erdélyből kivonult s rendes kuruc had alig maradt itt.

A Királyhágón túl még tartotta magát egészen 1711. május 1-ig, midőn Károlyi Sándor Pálffy János-sal megkötötte a szatmári békét s a majtényi sikon a kurucok lerakták a fegyvert. E béke ugyan amnesztiát biztosított a felkelőknek, Rákócziának és vezéreinek, de a fejedelem és kurucainak egy része nem vette igénybe, inkább ette a száműzetés keserű, de szabad, mint az elárvult hazában, hol az ablakra titkos poroszok járnak, a német kegyelemkenyerét.

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

A kuruc veterán.

Németből fordította: Nosz Gusztáv főreálisk. tanár.

Künn a kapu előtt, a kövön egyedül, Árván, elhagyatva egy szegény kuruc ül. Árván, elhagyatva; bus fejét lehajtja, Homlokára huza viseltes sapkáját. Arcába a nagy kín mély redőket ása, Szenvedésről beszél sötét pillantása. Szemében egy könnyesepp — néma gyász

[keserve:] Meggyalázva hona, s régesrég' leverve, Ugy ül ottan, mint egy kemény szobor,

[némán, Poros köpenyében zordul burkolóznán, Nagy fájdalomában még a legfájóbb neki: „Ocskay”, „árulás” — el nem felejtheti.

„Ocskay, Ocskay!” mért hagytad el zászlód, „Rákóczi, Rákóczi!” mért tűnt le csillagod?... Gondol ádáz harca, gondol ő csatára, És a bilincsbe vert drága szabadságra; Gondol győzelemre, aljas árulásra, És a romba döntött, elárult hazára. Eszébe jut neki hű neje, gyermeke, Kedves szülőháza, elhagyott tűzhelye S kardján kívül társa: sebes harci méne, És a tárogató édes-bus zenéje.

És az eszébe jut a véres ütközet, Melyben kapitánya örökre ott veszett. Így ül ott egyedül, így ül ottan némán Elmerengve hona gyászborult sorsán.

S harcias ruhában im, ép' előtte Büszkén megyen el a labancnak szülőtte. Ám keze nem mozdul, feláll mégis talpra, S üdvözlí a kuruc — büszkén fejét hajtva.

Hideg, durva göggel Heister reárvál: „Hé lázadó, bitang, le most a sapkával, Lázadó te, hát már engem így köszöntesz?” S leüti sapkáját: Heister boszuja ez. És, miként a forró Mátravölgy villama Tüzzel fel-fellobban, retentőn cikázva Egy fényes sugár a kurucnak szemében, Előlép és beszél: „Nézz ide vitézem!” S míg sértett haraggal amaz csak dul,

[csak ful, Válláról köpenye lassan a földre hull. „Ime, látod, mért nem köszöntem kezemmel? Mind a két karom a hazámért veszett el.” És a maró gunyától keserű szegénnyel Áll a labanc szemben a derék vitézzel, A nagy pusztaságnak egyszerű fával, Lealázva az ő egyenes szavával. S arannyal telt erszényt vet elé a porba Durvaságát bánva, szegényét takarva, De a kuruc vitéz lábbal rug feléje, S megvetőleg tekint a labanc vezérére. A hogy szóra nyílik — dühtől remeg — [szája!]

„Átok, pokol reád labanc katonája!” A tömeg azonban, mely azt észrevette, Mind a kettőjüket rögtön körül vette; Fájdalom okozta könny toltat szemébe, S arany, ezüst hullott a kuruc elébe. Térdepelve, sirva szedték össze sorba A pénzt, mely lehullott szanaszét a porba. Hazakisérik a megcsontult katonát, S felrivalg az „éljen!” — hisz védte a hazát.

Tanuljon a labanc, hogyha bir és akar, Miként tud szeretni s gyűlölni a magyar!

— **Ottó főherceg**, a király unoka öcsese csütörtökön este 6 órakor meghalt. Többször szó esett, hogy ő a trónvárományosa. Hosszabb ideig élt Magyarországon, Sopronban. Az elhunyt főherceg Grácban, 1866. ápr. 21-én született. Temetése kedden d. u. 4 órakor lesz Bécsben.

— **Obstrukció a képviselőházban.** Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő „A Nap” tegnapi számának vezércikkében kijelenti, hogy ha a kormány a katonai létszámmelészről törvényjavaslatot nyújt be, olyan obstrukciót rögtönöznek, amilyent soha se látott a világ.

— **Halottak napját** ez évben is kegyelettel megtartotta városunk közönsége. A temetők fényárban usztak és több helyen húztak a cigányok a síroknál az elhaltak egy-egy kedvenc nótáját. Ez alkalomból a távoli vidékekről is sokan elzarándokoltak „világítani”.

— **Szent Imre hercegnek**, a magyar ifjuság védőszentjének tiszteletére a helybeli róm. kath. főgimnázium ifjusága holnap (hétfőn) d. e. a 9 órakor tartandó szent mise után ünnepélyt rendez az intézet tornatermében a következő műsorral: 1. Dal Szent Imréhez. Szövegét írta Burger Á., dallamát Németh Gy. Zenekíséret mellett enekli az ifj. vegyeskar. 2. Szent Imre napján. Irta János Béla. Szavalja Márton János VII. o. t. 3. Polka mazurka. Előadja az ifj. zenekar. 4. Ünnepi beszédet mond Bardócz József VIII. o. t. önk. elnök. 5. A bünbánó. Rinaldó dalműből. Éneklí az ifj. vegyeskar. 6. Zene duett. Előadják Ember János VIII. és Ember Dezső VI. o. tanuló. 7. Részlet „Árpád ebredéséből.” Előadják Apor Péter br. (Árpád) és Csergő Tamás (kölő), VIII. o. tanuló. 8. A magyar dal. Melodráma. Szövegét írta Herodek Sándor, dallamát Kerner Jenő. Előadja Orban Domokos VIII. o. t. 9. Rákóczi-induló. Előadja az ifj. zenekar.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete holnap (hétfőn) d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen előterjesztést tesznek a kisorsolándó képviselőkre vonatkozólag, ugyancsak a városi igazoló választmány megválasztása tárgyában. A városi homoródi Láz nevű legelő és kaszáló eladását is napirendre tűzte a tanács. Előterjesztik a fazekas ipartársulat agyaghánya adása iránt beadott kérvényét és Klein Zsigmondnak a bérleti szerződés feltételeinek megváltoztatására irányuló kérését. Nagyon fontos ügy, különösen a Láz nevű hely eladása. Nagyon is mérlegelendő, hogy az ősi tulajdon eladassék-e?

— **Rákóczi-ünnep a vidéken.** Varmegyénk lelkes tanítói minden községben sikerült ünnepélyeket rendeztek a Nagy bujdosók hámvainak hazahozatala alkalmából, október 29-én. Így többek között a szentábrahámi állami iskola is egy jól sikerült ünnepség színhelye volt. Tóth Vilmos igazgató-tanító valószággal remekelt a műsor változatos összeállításában és ő maga is derekasan kivette részét a hazafias ünnepség színvonalának emelésében. Hazánk jövője iránti bizalmunk erősödik, midőn látjuk, hogy a népvelés szent ügye ily derek és hazafias emberek kezébe van letéve, mint ami lelkes tanítóink.

— **A korondi fazekasok Kolozvárt.** Az „Ellenzék” f. hó 2-án megjelent száma a korondi fazekasokról is megemlékezik. Ezek a szorgalmas, törekvő emberek, akik eddig csak olesó, de tartós mázas, vagy mázolatlan fazekakat készítettek, most már arra is sulyt fektetnek, hogy a mit csinálnak, művészies kivitelű legyen. Ezen céljuk elérésében az állam is újabb segítségükre van, a mennyiben a szükséges kemencéket ingyen állította fel és több formáló gépet is ajándékozott nekik. S hogy a partolásra nem érdemtelenek, mutatja az is, hogy készítményeikkel a kolozvári piacot is felkeresték, elismerést nyerve munkásságukért. Az „Ellenzék” szerint tárgyaiknak kiállításra határozottan művészies érzékre vall s a vevők versenyezve vásárolják portekáikat. Nekünk igen jól esik, hogy megyénk szülőttei határunkon kívül is ilyen szép sikert arattak, hogy még egy tekintélyes lap is így nyilatkozik róluk. Bár csak városunk fazekasainál is elérhető lenne már a rég óhajtott tömörülés, mi általők is ismertekké lehetnének. Óhajtanandó volna, hogy a helybeli szakiskola tanárai vegyék fel első sorban a maradiság elleni küzdelmet és végre a fazekasok előtt se legyen a jó tanács gyűlöletes.

— **Halálozás.** Baczó Gáborné, szül. Kádár Eszter e hó 1-én 29 éves korában, 10 évi boldog házasság után elhalt Bágy községben, honnan 2-án az unitárius szertartás szerinti helyzeték örök nyugalomra a családi sírkertben Homoródszentmártonban.

— **A város közönsége** által rendezett Rákóczi-estély, melyről mult számunkban megemlékeztünk, jótékony célra 200 K-t eredményezett. Ebből 100 K a szegény tanulókat segélyező jótékony nőegyesület és 100 K a Kassán felállítandó Rákóczi-szobor javára elszámoltatott, illetve a szoborbizottságnak küldetett el.

— **Halmagy község ünnepe.** Egy község, melyet a Mindenható becsületes érzésü, a közbőra munkáló vezetékkel megáldott — boldogul. Viszont a más — jó vezetők nélkül, napról-napra hanyatlík és végül elpusztul. Halmagy község a szomszéd Nagyküküllővármegyéből, az előbbiekhez tartozik. Ezt mutatja a mult vasárnap lefolyt kettős ünnepély is. Leleplezték Apathy Péter főispán és Mezei Viktor főispáni titkár, valamint a vármegyei közigazgatás vezérébereknek jelenlétében azt az Erzsébet királyné szobrót, mely Hargita Nándor szekelyudvarhelyi szakiskolai igazgatónk művészies kezeiből került a község föterére. Felavatták egyuttal a 15,000 koronába került, közkölségen épített báltermet is, uttall s a szép ünnepélyt 70 teritékes közebed és világos virradtig tartott táncmulatság fejezte be. Amely község 1100 K at áldoz elhalt magyar királyné emlékének megörökítésére és 15,000 koronás báltermet épít, annak ügye jó kezekben van.

— **Csak egy virágszálat!** Esdve kérjük a mi jó közönségünket, rója le azt a szent vámot, a melyet a szegénysorsu tudóbeteg megmentéséért tőle kérnek. Ne dobják el azt a befizetési lapot vagy utalványt, melyet a József Kir. Herceg

Szanatórium Egyesület (Budapest, IX., Lónyay-utca 47. sz.) a napokban szét küldött és ha valóban csak egy virágszál válságdíját is, de küldjék el. Azt mondja Mikszáth, hogy még most is siratjuk a mohácsi csatát, a hol 25 000 magyar vészett el és közönnnyel, ölbe tett kezzel, síváran nezzük ennek a derek egyesületnek faradhatatlan tevékenységét, melylyel minden évben annyi magyart tudna megmenteni, a hány a mohácsi csatán elvezett, ha a közönség a halottak napi koszoruból egy szál virág árát valóban elküldi. Fogja el a sziveket az emberszeretet meleg érzete és ha néhány krajcárral is, de áldozunk! Nem szabad a magyarnak pusztulnia! Filléreket, vagy koronákat egyforma mélységes hálával fogad a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület, mely az ország minden tájáról tehát tőlünk is vesz föl majd gyógyítóházában (már épül az első) betegeket.

— **Emléket az agyalfalvi réten!** Az agyalfalvi réten felállítandó székely emlék-alap javára a folyó évi március hó 15-én tartott hazafias ünnepélyen önkéntes adakozásból begyűlt 1 koronát, a helybeli Dal-egylet pénztárosa Benedek Gézától, ugyancsak a folyó évi augusztus hó 15-én a székely emlék-alap javára az Árkoson tartott diák-bál alkalmával begyűlt 22 koronát Végh Beniam unitárius lelkész által, valamint az udvarhelymegyei takarékpénztárnál elhelyezett tőke I. félvi kamat 120 K 83 f, összesen 143 K 83 f, hozzáadva a már begyűlt tőke 6058 K 54 fillért, az alap összege jelenleg tesz 6202 K 37 fillért. Fogadják a nemesszivü adakozók ez uton is hazafias adományukért a végrehajtó bizottság halás közönnét. Székelyudvarhely, 1906. november 3. Hazafias tisztelettel Ferenczi János, végrehajtó biz. pénztáros.

— **Berni simmenthali tehének importálása.** A miniszteri kirendeltség most az őszszel a tejszövetkezeteknek Angolországból hozott York-shire kocákat, a juhtenyésztő gazdáknak Ázsiából (Beszarabiából) karakul juhokat, melyek a persián és asztrakán prémet adják. Kelet friziából (az északi tenger partvidékéről) a kitiűő tejelő friz juhokat, most legutóbb pedig Svájból (Bern kantonból) tejelő tarka tehenekeket. Dr. Koós Mihály miniszteri titkár és Liczi sepsiszentgyörgyi állattenyésztési felügyelő most jöttek haza Svájból 233 drb berni simmenthali üszővel és tehénnel, mely kitiűő tenyészanyag Háromszék és Kisküküllő vármegyék gazdái között lesz szétosztva. Udvarhelyvármegye gazdasági egyesületének közbenjárására ezen importból 50 drb lesz ezen vármegye részére kiosztva. Az állatok november 1-én érkeztek meg Székelyudvarhelyre 8 svájci vasúti kocsiában Dorner Béla kir. gazdasági intéző címére, ki azokat 2 állattenyésztési és tejszövetkezethez fogja kiadni. A tehének remek szép állatok (egy részük a vasuton meg is borjadzott) darabja 6—7 métermázsa. Az árak magasabb ugyan, de „átlagban” olcsóbbak, mint az itteni tarka marhák és miután kedvezményes föltételekkel lesznek kiosztva (a beszerzési áron), még a szegényebb székely is hozzájuthat ezen tenyészanyaghoz, melyből pár év alatt tekintélyes summat pénzkelhet. Az állatok vasárnap vagy hétfőn lesznek kiosztva, addig a szombatfalvi urasági majorban megtekinthetők.

— **Színészet.** Szerdán Baghy Gyulának társadalmi színművét, az „Erdékházasság”-ot adták. Helyünk nincs arra, hogy e darabról kellő méltatást írjunk, de annyit mégis megjegyzünk, hogy Baghy darabja sikerült dolog. Éles szemekkel belát társadalmunk mélyébe, észreveszi annak ferdeségét és a maga reális voltában elénk tárja. A mesészővés is jó. Nagyobb ugrások nincsenek benne.

A párbeszélte; revehető az nem színészek lönösen Mariska, alakítása nem tudtá szent sem volt az igyek volt. Jó Halasyné zott volt most lássa repben s és kitartó lunk nek zebb hus adásban. mindenik de külön pöki és siker érd masan m nos vité adásban. látta köz

— **A fiókjában** november helység ülést.

— **To** a delutá nyújtott templom tele. Der helyezte valamint ter maga meglepet bátor meg feltétet cébe zá templom tét és az neveit m melyet V sott a je építése s alatt a t rony fed egész ép rosunkna

— **Est** falvai lak séget Tr

— **N** kath. egy ber hó tele bel jegyekb 39-80 K kiadás 2 delem 7 kath. ter itesi ala fizettek: Klein Z 2 K, Ba József 8 zakas 1 K, N 20—20 gyes fe estely k halás k ház-biz

— **Kim** egyesület kek telul Folyt pén Damokos Géza, Fár rencé, T Lajosné, Bodolla kács Kár Gyuláné, Szabó Á meter Dé Istvánné, zsefné, P rian Kris zsoné, U Simó Má Jakabné, László D Gyl Sándor M Gál János Károlyné, Barcsay egyházi Szarkáné

A párbeszédnek jól vannak szerkesztve; némely helyen ugyan észrevehető egy kis pongyolaság, de az nem megy a darab rovására. A színészek is elég jól játszottak, különösen Ladányi és partnere Halasi Mariska, kiknek természetes és élethű alakítása dicséretet érdemel. Rónay nem tudta teljesen eltalálni a Boltoy szerepének hangját; Somogyi sem volt elég természetes, de azért az igyekezet náluk is észrevehető volt. Jó volt Püspöki és Gergely is. Halasyó mint ha egy kissé trémázott volna. A többiek közül Budayt most láttuk először nagyobb szerepben s ha tehetségéhez szorgalom és kitartás is járul — jövőt jósolunk neki. Csütörtökön a „Legvittebb huszár” ment megfelelő előadásban. A szereplőknek majdnem mindenike tisztában volt feladatával, de különösen Békessy, Kozma, Püspöki és Hegyesi váltak ki, míg a siker érdekében a többi is szorgalmasan működött. Pénteken a „János vitéz” került színi zóna-előadásban. E darabot már többször látta közönségünk.

B. y.

A rokkant és nyugdíjgyelet fiókjának választmánya folyó évi november hó 5-én a polgári kör helységében tartja meg legközelebbi ülését.

Toronygomb feltétel. E hó 1-én a délutáni órákban érdekes látványt nyújtott városunkban az unitárius templom toronygombjának a feltétele. Derzi Árpád helybeli bádogos helyezte el a gombot es csillagot, valamint a villámhárítót is a 36 méter magas torony tetején. Mindenkit meglepett a magában merész és bátor mozgásával. Mielőtt a gomb feltételezett volna, légmentes szelencébe zárva elhelyezték benne a templom építésének rövid történetét és az unitárius keblí tanácsosok neveit magában foglaló emlékiratot, melyet Vári Albert lelkész felolvastott a jelen voltaknak. A templom építése szépen halad előre. Pár nap alatt a templom fedeleit kap. A torony fedése eltart 8-10 napig. Az egész épület díszére fog válni városunknak.

Esküvő Apfelbaum Antal bikfalvai lakos e hó 21-én esküszik házasságot Traub Hanninak Kürpödn.

Nyilvános elismerés. A római katolikus egyházközség által f. évi október hó 24-én rendezett estélyi bevételéből 83720 K, sorsjegyekből 200 K, felülfizetésekkel 3980 K, összesen 1077 K, összes kiadás 29150 K, marad tiszta jövedelem 78550 K, mely összeg a római katolikus templom belső javítási és díszítési alap javára fordították: Felülfizettek: Ugron Ákos főispán 10 K, Klein Zsigmond 12 K, Nagy Elemér 2 K, Barsay Károly 220 K, Fábian József 8 K, Gábor Márton 2 K, Fazakas Gáspár 120 K, Dézsi Balázs 1 K, N. N. 40 f, öt felül fizető 20-20 f, összesen 3980 K. A kegyes felül fizetőknek, valamint az estély közreműködőinek ez uton is hálás köszönetet nyilvánítja a rendező-bizottság.

Kimutatás a helybeli jótékony nőegyesület által, a szegény tanuló gyermekek felruházására indított gyűjtőívben befolyt pénz- és écskaruha adományokról. Damokos Andorné, Dr Nagy Samuné, Klein Géza, Fás Gyula 5-5 K. özv. Szabady Ferencné, Tibor Pancsika 4-4 K. Homolay Lajosné, Dörner Béláné, Ugron 3-3 K. Bodolla Gáborné, Fejes Áronné, id. Szakács Károly, Dr Mezei Ödön, Baranyai Gyuláné, Szöllösi Samuné, Hlatky Miklósné, Szabó Árpádné, Valentsik Ferencné, Demeter Dénesné, Heitz Vilmosné, Urbányi Istvánné, Görgényi Károlyné, Lengyel Józsefné, Pál Ernőné, Borosnyai Pálné, Florián Kristófné, Vajda Ferencné, Soó Rezsőné, Ugron Lázárné, Becsek Aladárné, Simó Mátyásné, Rösler Károlyné, Teichner Jakabné, N. N., Barabás, Kovácsy Albertné, László Domokosné, Betegh Pálné, Fernengel Gyuláné, Dorosné, Barabás Jenőné, Sándor Mózsné, Nagy Kálmánné, özvegy Gál Jánosné, Stratzinger Emilné, Horváth Károlyné, Fekete Manó, Mátéffy Domokosné, Barsay Károlyné, Imreh Domokosné, Félgyháziné, N. N. 2-2 K. N. N., özvegy Szarkáné, N. N., H. y., özv. Kovácsné, özv.

Csehélyné, özvegy Szakács Mózsné, G. E. né, Szabó A. né, Kovácsné, özvegy Becsekné, Némethné, Dózsáné, Szabó Nandorné, Martinovits Szilárdné, Molnár Károlyné, Maráth Józsefné, Tamás Balázs 1-1 korona, özvegy Ugron Istvánné ruhanemű, Gönczi Lajosné ruhanemű, Steinburg Ottóné 1 rend ruha, Kassay Józsefné gyerekruha, Pap Andrásné ruhanemű, Demény Ferencné ruhanemű, Gyarmathy Ferencné ruhanemű, Dr Solymossy Lajosné ruhanemű, Lányi Imréné ruhanemű, Egyed Balázsné ruha, Vajda Lajos 3 K és ruha, Bagossy Béláné ruhanemű, N. N. 1 K és ruha, Nosz Gusztávné ruha, Dragomán ruhanemű, Riemer Gusztávné ruha, Dollni Róbertné ruha, Voith Geóné ruha, Kocz Árminné ruha, Soó Gáspárné ruha, Szabó Antal egy fű ruha, özvegy Groak Béláné ruha, Mihály Jánosné 1 K és két kis ruha, Tamás Albertné ruha, Embery Árpádné ruha, Persián Jánosné ruha, Csanády Zafánné ruha, Amberoy Józsefné 1 kabát, Sterba Ödöné 1 kabát, Székely Dénesné 1 kabát, Tordosán Tompárné 60 f. Deak F., Pap M., Pálffy Aladárné, Balási Ignácné, Szabó Gy., B. K. 50-50 f. N. N. 40 f. Összesen 150 korona és 30 ócskaruha darab.

A római katolikus plebánia templom belső javítás és díszítésére adakoztak (VIII közlemény) özv. Gróf Mikos Benedekné 12 számú gyűjtőívén: Gróf Mikos Benedekné 200 K, Gróf Kálnoky Felixné Sepsikőrispatak 10 K, Mikos Árminné Zabola 20 K, Spiel 14 K, A. J. G. K. Br. Huszár Károlyné 10 K, Unbekant 16 K, Gróf Zsuzsanna Miklósné Róma 50 K, özv. Gróf Mikos Miklósné Szt. László 20 K, F. M. 4 K, Ein protestanisches Ehepaar, Mikos Ilona 20-20 K, Valaki 10 K, összesen 400 korona, Dr Horvát Károlyné 21 számú gyűjtőívén: Horváth Károlyné 20 K, Barsay Károlyné 16 számú gyűjtőívén: Barsay Károlyné 20 K, Szabó Istvánné 98 számú gyűjtőívén: Szabó Dénes 5 K, Szabó Ilona, Szabó Isváné 4-4 K, Dr Vári Géza 2 K, Moritz Iduska 1 K, Szabó Lajos 50 fill. összesen 16 K 50 fill. — Szabó Ilona urhölgy 76 számú gyűjtőívén: Főterei Zárda 6 K, Biró Józsefné, Böthos István, Olvashatlan 1-1 K, Bartha Gyula, Szabó Iluska 50-50 fill. társaság 40 fill. társaság, Szörtsény Lajoska 20-20 fill. A kicsi 6 fill. Egy kiránduló 2 fill. Összesen 10 K 88 fill. — Medgyes Emma urhölgy 40 számú gyűjtőívén: Stratzinger Emilné 5 K, Finkler Lászlóné, Dr Karácsonyi Miklós, Buda Gyuláné, Ilyés, Medgyes Emma, Ferenczy Istvánné, Kun Vilmosné, Dobriban Jakab, Lázár Irma 2-2 K, Dr Sándor Györgyné, Balogh Lajos, Mühlhay Juliska, Korpos Ádámné, Ipsz Jánosné, János Gyuláné, Medgyessy Dezső N. N. 1-1 K, összesen 31 K. — Berkecz Sándorné második ívén: Deaky Vidorné, Zöld Jánosné, Szentkovits Jánosné 2-2 K, Orbán Balázs 1 K, Albert Péterné 60 fill. Szentpétery Gergely 50 fill. összesen 8 K 10 fill. 7 gyűjtőív összesen 506 K 48 fill. I-VII közlemény 3728 K 61 fill. Tiszt. főnöknő gyűjtése okt. 24-én 85 K 62 fill. Florián Bogdán kézpénz adománya 200 K, Embery Árpád kézpénz adománya a Mária oltár kijavítására 300 K, okt. 24-én rendezett estélynek tiszta jövedelme 785 K 50 fill. 1903 évben megindított első gyűjtésnek összege kamataival 4106 K 95 fill. összesen 9713 K 16 fill. Fogadják a nemes-szívű adakozók ez uton is hálás köszönetüket.

Székelyudvarhely, 1906. október 31.

Gróf Mikos János Paschek Viktor, főesperes plebános, bizottsági pénztárnok bizottsági elnök.

Országos kirakóvásárok november havában a következő helységeken és napokon lesznek:

4. Radnót, Segesvár.
5. Kolozs, Mártonhegy, Mártontelke, Tekke, Topánfalva.
7. Dobra, Drág, Kiskend.
8. Nagyborosnyó, Naszód, Szilágynagyfalu, Tövis.
9. Bolkács, Csikesekefalva, Csikszentmárton.
11. Bágyon, Kisselyk, Kovácsna, Magyar-gerőmonostor, Marosvásárhely, Sárkány, Szerdahely.
12. Barót, Farkaslaka.
13. Csokmány, Vajdahunyad.
14. Bátos.
15. Egerbegy (Tordaaranyos), Magyaros, Riomfalva.
16. Resinár, Tasnád.
19. Felvinc, Gernyeszeg, Harasztkerék, Királyfalva, Magyariráta, Magyarorbó, Szászhalom, Szentágota.
20. Erzsébetváros, Körösbánya, Szamosnagyoroszló.
21. Beszterce, Csákgöbör.
22. Magyarnagyssombor.
25. Alvinc, Bályhunyad, Göresön, Gyalkuta, Gyergyóditró, Kutyalva, Százkézd.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kén- és hévízű gyógyfürdő, modern berendezéssel, gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasav- és villamos viz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra, 200 ké-

nyelmes lakoszoba. Szolid kezelés jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld az **Igazgatóság.**

Hát a nénié el-e még? Már hogy ne élne, hisz tennap kapott ismét egy láda „barack krémet” mitől naponta fiatalodik. Készíti az Első Magyar Cognacgyár Kecskeméten.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtja: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(75. folytatás.)

Mint hogy pedig a székelyek azt az adót, mely akkor szeptemberben volt fizetendő, még decemberben sem adták meg, az országgyűlés biztosokat rendel ki, a kiket a hátrálékok kényszerű behajtásával biz meg.⁴¹ De mivel a jelzett célra még ez az adó sem volt elegendő, ahhoz 1603-ban pótlékot szavaztak meg, a mely a nemes székelyekre 32, a lófökre 10 és a közszekelyekre 5 dénárt tett ki. Mint hogy a székelyek a mult esztendőben is az adózásban részt vettek — indokolja az országgyűlés, ugy most sem vonhatják ki az alól magokat és elrendeli, hogy a széki kapitányok és királybírók azonnal adószedőket nevezzenek ki, melléjük kellő számú fedezetet adjanak, hogy elmentállítás esetén azok a rendes büntetést alkalmazhassák.⁴²

1607-ben 6 dénár fejadó fizetésére kötelezték a székelyek, de ez alól kivételnek a vagyontalanok, (inquilini) a semmiesek.⁴³ 1610-ben 1333 egyhármad fíot, azaz az országos kiadások egyharmadát hozzáadják a székelyek, a mibe a portánál Bethlen Gábor követsége került⁴⁴ s még ugyanazon évben további 1000 fíot fizetnek a különféle országokba küldendő követek számára.⁴⁵ ezután hasonló célra 1615-ben 533 egykettő,⁴⁶ 1617-ben 1200 fí.⁴⁷ és 1616-ban is egy ilyen Legatióra és Konstantinápolyban az erdélyi ház helyreállítására 1333 egykettő fíot adnak.⁴⁸ A konstantinápolyi erdélyi ház részére 1653 és 1655-ben is külön adó van kivetve.⁴⁹ Nevezett cikkelyekben nincsen szó külön a székelyekről, de hogy az utóbbi költségeket ők is hordozták, az az elszállított adókról reánk maradt számadásokból kétségtelenül kitűnik, a melyekben Aranyos, Maros, Udvarhely és Háromszék egyéb apró kiadásai is föl vannak jegyezve.⁵⁰ Ekként nem alaptalan a föltevés, hogy hasonló célokra a székelyek máskor is adóztak.

Az önkéntes adakozás formájában való másnémi adózásra, közterhekre, az említettek kivül a fejedelmek csak kérésre iparkodtak rábírní a székelyeket. Bocskay 1606-ban unszolva kéri őket, hogy csapatai részére szállítsanak Gyulafehérvárra némi élelmi szert; de hát a jövőre nézve nem lesz az semmiesetre kóstoló, — hangzik az utasítás, ne is a kapitányok és királybírók gyűjtsék azt össze — hivatalból, hanem az egyes székek saját keblökben bizalmi emberekkel szedessék össze.⁵¹ Látjuk ebből, hogy a fejedelmek mily kiméletesen érintették a székelyek legérzékenyebb oldalát! Mint hogy a 17. század kezdetén az erdélyi fejedelemség pénzügyei siralmas állapotban voltak, Rákóczi Zsigmond ezért legalább az ökördadó föl-elevenítésére igyekvék rábírní a székelyeket. Hivatkozva a székely szabadságok teljes visszaállítására, kéri őket, hogy ősí szokás szerint „adják meg a császárnak, a mi a császáré” s ne feledkezzenek meg az ökördóról.⁵² Az országgyűlés a fejedelem kérésére a választ nyilván a székely nemzetgyűlésre bízta, mert az a fejedelemnek ökördadó helyett subsidiumot szavazott meg, segédelmet, a melyhez primorok, lófők darabontok, libertinusok, marha állományuknak megfelelőleg (hat ökör után egy-egy forinttal) járultak. 1608-ban fölkeri az országgyűlés a fejedelmet, mely szerint biztosok utján

birja rá az udvarhelyi nemzetgyűlést, hogy a fejedelem és gárdája részére a székelyek természetbeliüket szállítsanak.⁵³ 1614-ben a rendeket felszólítja a fejedelem, hogy közös adakozásból, az adóval és szolgálattal sulyosan megterhelte jobbgyok mellözésével, teremtsenek egy kincstári vagy tartalék alapot (publicum aerarium), a melyhez azonban az országgyűlés rendéinek csak különös meghatalmazásával lehessen nyulni.⁵⁴ E felszólításra a székelyek az alap megteremtéséhez készek hozzájárulni, valamint a gyulafehérvári fejedelmi székváros megépítéséhez is, csak hogy a fejedelem követeléseit terjessze előbb a nemzetgyűlésük elé.⁵⁵ Az is megemlítendő itt, mint adomány és nem kötelezettség, hogy 1626-ban a székelyek Bethlen Gábor feleségének, mint választott fejedelem neijének gratuláció gyanánt 2000 fíot ígérnek s hogy az egész Székelyföld már 1621-ben a szultán serege részére szállítandó 300 köből buza és 300 köből árpa-lyszit adására kötelezzé magát, ami a csikiak részéről aztán panaszra is adott okot, minthogy abból igen sok esett rájuk.

Bizonyos foku büntetés jelleget hordja magán ezekkel szemben az 1616-iki országgyűlés ama végzése, mely szerlnt: „minden lóföből, darabontból és szabadosból jobbgyok lett székely a vármegyék szokása szerint 110 dénárt fizet”.⁵⁸

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság és szeszfinomító-gyár Kecskeméten budapesti központi irodájának (V. Méréleg-utca 11.) heti üzleti jelentése:

Mai zárlatárak Budapesten:

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva . . .	145—	148—
Finom szesz adózatlanul . . .	45-50	48-50
Nyers szesz adózva	143—	145—
Denaturált szesz	38—	40—

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Nagyon nehéz

de nem teljesen lehetetlen oly szert találni, mely gyermekek részére épp oly megbízható és eredményes hatású, mint a gyógycsukamájolajból alfoszorsavas szesz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió; mert a Scott-féle Emulsió egyuttal jó ízű, könnyen emészthető és oly tiszta szer, hogy a legesekélyebb zavarokat sem okozza és allandóan csak a legjobb sikerrel használható. A Scott-féle Emulsió sokkal jobb, mint a közönséges csukamájolaj.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Dr BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.

Jó és olcsó étkezés!
Nem vendéglő!
Finom házi koszt!
Magyar, francia, angol és más leghíresebb konyha!

Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 21. sz. a. (Huszárház) az udvarban.
Háztól elhordva, vagy helyben szervirozva.

Egy adag, 3 tál finom ebéd (csütörtökön és vasárnap 4 tál étel) háztól elhordva havonként **18 frt** (36 K), helyben kiszolgálva **14 frt** (28 K). — Ugyanilyen ebéd, reggeli és vacsorával (reggel bivalytejes kávé kifli v. zsemlyével, este különféle sült komppal és salátával) háztól elhordva egy hónapra **28 frt** (56 K), helyben kiszolgálva **26 frt** (52 K).

Népkonyha. Egy nagy adag husleves és főzelék sülttel házól elhordva, havonként **12 frt** (24 K). Egy jó adag bivalytejes kávé kifli v. zsemlyével **10 kr** (20 f).

Mindenki kóstolja meg és azonnal tapasztalja, hogy ilyen pompás és izletes ételt ritkán vagy soha sem evett. Ezért jótállást, felelősséget vállal:

őzv. **Mátios K. Szilárdné.**

Sz. 15—906. kj.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

Székelyzsombor község, a tulajdonát képező három kövü

lisztelő malmát

az 1907 évre bérbeadni elhatározván, az ez iránti árverést folyó évi november 24-én d. e. 8 órakor Székelyzsombor községhezánál meg fogom tartani. Kikiáltási ár 800 korona, bantapénzül ennek 10 százaléka teendő le.

Székelyzsomboron, 1906 okt. 20.

Péter József jegyző. Szitás János bíró.

Kiadó szántók és kaszálók. A bethlenfalvi szélben, Székelyudvarhelyt a Csallókatetön, a Pusztakert és a Nagyszőlőn levő első rendű szántóimat és kaszálóimat haszonbérbe adom. Őzv. Kandó Mózesné, Kossuth-utca 60. sz. 1—3

KOGSIK kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan kaphatók: Albert Péter kovácsmesternél Székelyudvarhelyt. Használt kocsikat be-cserél és kijavit.

Főzöttcetgyári rak-tár! Legkiválóbb minőségű főzött-cet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt (Drago-mán üzlete mellett) kapható.

„Eredeti Singer“ var-rógépek a legkisebbtől a leg-nagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfize-tésre, a megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 16. sz. alatt levő „Eredeti Singer“ cég képviselőjénél rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügy-nökök valódi Singer-féle varrógépe-ket nem árulhatnak.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer“ cég megbízottja.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellen-örzés alatt.

GAMIS ÉS STOCK

pároló-telepe Fiume - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. föld-művelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átment **BOROK** vannak nagy mennyiségben raktáron:

Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül	Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Kecskeméti Arvergenas Gris, Farcali Furmin stb. fajta kitünő palack borok a legolcsóbban kaphatók. — Megrendelésre bármely faj palack borok hozhatóak. Vételnél hordóért li-terenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapon belül sertelessen tisztá állapotban, a székelyudvarhelyi pincéhez szállítást követve, a felszámított áron visszavetnek.
Magyarigeni rizling . . . . . 80 fillér	70 fillér	
Mézes fehér . . . . . 65 fillér	55 fillér	
Siller szekszárdi . . . . . 47 fillér	37 fillér	
Fehér asztali . . . . . 45 fillér	35 fillér	
Hegyaljai asztali . . . . . 78 fillér	68 fillér	
Villányi vörös, 1900 évi . . . . . 88 fillér	78 fillér	
Toleusai szamorodni 1900 155 fillér	144 fillér	

Első Budapesti Malom-építész és Gépgyár képviselője. **KÜHNE E** mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle cukorkánál**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok hasonlatlan utánpótlás van.

1 doboz 60 fillér.

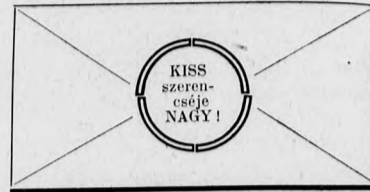
Csak RÉTHY-félet fogadjunk el!

Hogy hívják? Mikor született? Nincs többé csalódás!

Szerencsését lepecsételve őrzi a KISS bankház!

Mindenki megkapja a szerencse által neki szánt sorsjegyet! Fortuna segítségével minden név és születési év részére egy szerencseszámot helyeztünk el **pecsét alatt**, például: a lepecsételt boríték előoldala a boríték hátsó oldala:

Használja ki az alkalmat. Fogadja lepecsételve szerencsését tőlünk.

Írja meg nevét, születési évét és mi azonnal küldjük **pecsét alatt** az ön részére elített szerencsesorsjegyet. Sok ezer család, mely bizalmával bennünket megtisztelt és a

„KISS szerencsésje NAGY“ jelmondas híveihez csatlakozott, nálunk lelte szerencsését; merítsen Ön is a KISS bankház kiapadhatatlan szerencseforrásából, vegye át tőlünk szerencsésjének lepecsételt záloglevelét és gazdaság meg jólét közel lesz **Önhöz**.

XIX. sorsjáték I. osztályának húzása már **folyó évi november hó 22. és 23-án lesz.** Az I-ső oszt. sorsjegyek árai: Egy nyolcad K 1'50. Egy negyed K 3—. Egy fel K 6—. Egy egész K 12—.

KISS KÁROLY és TÁRSA

magyar kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye **Budapest, IV., Kossuth Lajos utca 13. sz.** Fiókok: VI., Váci-körút 5. sz. — VII., Erzsébet-körút 22. sz.

Uj cukrászda megnyitás!

Alulírott tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy helyben a **Kossuth-utca 7. szám alatti**

cukrászdámat

folyó hó 21-én megnyitom.

A kül- és belföld nagyobb cukrászdaiban szerzett több évi tapasztalataim lehetővé teszik, hogy jó és izletes süteményeimmel a n. é. közönség legmesszebb menő kívánalmait is kielégíthetem. Lakodalmakra, keresztelőkire és nagyobb ünnepekre tör-ténő megrendeléseket gondos kivitelben és izletesen készítik el. Megrendelésre készítik legfinomabb kivitelű **tortákat, tea- és csemegye-süteményeket, mandula-különlegességeket, bombonokat, pástétomokát, krémeiket, fagyaltokat** és minden ezen szakba tartozó dolgokat. Naponta friss **hassé és kávéhoz való izletes sütemények** kaphatók. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Ujhelyi Rezső cukrász

Kossuth utca 7. szám.

KÉRJEN csak Seller és Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószert minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxealf, oscaria, chevreaux és lakkeipöh. Bécs, XII. l.

Tankönyvek, tanszerek

kaphatók: **BETEGH PÁL és TÁRSÁNÁL.**

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióznak bizonyult háziser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűléseknél,** bedörzsölésükkel használandó.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.